

شیوع پیکا در زنان باردار مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی، درمانی

شهر زاهدان در سال ۱۳۸۱

زینت مرتضوی (M.Sc.)^۱، مهدی محمدی (M.Sc.)^۲.

۱- کارشناس ارشد تغذیه، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی زاهدان، زاهدان، ایران.

۲- مربی، گروه آمار و اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی زاهدان، زاهدان، ایران.

چکیده

برخی از زنان باردار انواعی از مواد غیرغذایی مانند خاک، خاکرس، رنگ، گچ و یخ می‌خورند. مصرف این‌گونه مواد غیرطبیعی که ارزش تغذیه‌ای ندارند پیکا نامیده می‌شود. پیکا اکثراً در زنان باردار و شیرده، کودکان، افراد عقب مانده ذهنی و نیز افراد دارای مشکلات روحی- روانی دیده می‌شود. پیکا یک اختلال جدی خوردن محسوب می‌شود که در بعضی موارد منجر به مشکلات جدی و خطرناکی مانند مسمومیت با مواد شیمیایی و فلزات سنگین مانند سرب، انسداد روده، آنمی فقر آهن و... می‌گردد. طی یک مطالعه مقطعی (توصیفی - تحلیلی) با روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای ۵۶۰ زن باردار که در فاصله اردیبهشت لغایت مرداد ماه ۱۳۸۱ به مراکز بهداشتی، درمانی شهر زاهدان مراجعه کرده‌بودند، از نظر شیوع پیکا مورد بررسی قرار گرفتند. اطلاعات بوسیله پرسشنامه‌ای مشتمل بر سئوالاتی در مورد عادت پیکا، سطح تحصیلات، شغل، درآمد خانوار، تعداد فرزندان، رتبه بارداری، سن بارداری، نوع ماده غیر غذایی مصرفی و وجود عادت پیکا در مادر یا اطرافیان فرد باردار، طی مدت چهار ماه جمع‌آوری شد و پس از آن با استفاده از آزمون^۲ و نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. شیوع پیکا بین زنان باردار مورد بررسی ۱۵/۵٪ بود که از این بین ۲۵/۳٪ آنها خاک، ۶۰/۹٪ یخ، و بقیه نیز موادی مانند گچ، مهر و تسبیح، برفک یخچال، تفاله چای و دیگر مواد غیرغذایی مصرف می‌کردند. از آنجایی‌که پیکا محدود به فرهنگ، نژاد، جنس و طبقه اجتماعی - اقتصادی خاصی نمی‌گردد و نیز با توجه به مشکلات جدی و خطرناکی که ممکن است پیکا در فرد ایجاد کند، ارائه برنامه‌های آموزشی مناسب به زنان باردار و نیز افزایش آگاهی‌های عمومی ضروری بنظر می‌رسد.

کل واژگان: پیکا، زنان، بارداری، شیوع، مواد غیرغذایی، عوارض، و اختلال خوردن.

آدرس مکاتبه: زینت مرتضوی، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی زاهدان،

میدان مشاهیر، کدپستی ۹۸۱۳۵، زاهدان، ایران.

پست الکترونیک: zimoiran@yahoo.com